

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.12.2016, sp. zn. 20 Cdo 676/2016, ECLI:CZ:NS:2016:20.CDO.676.2016.1

Číslo: 54/2018

Právní věta: Vydal-li rozhodčí nález rozhodčí soud zřízený podle § 12 zákona č. 244/2002 Zbierky zákonov SR, nelze pouze na základě skutečnosti, že nejde o stálý rozhodčí soud ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, odeprít výkon takového rozhodčího nálezu pro rozpor s veřejným pořádkem.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.12.2016

Spisová značka: 20 Cdo 676/2016

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Veřejný pořádek (o. z.), Výkon rozhodčích nálezů

Předpisy: čl. 23 písm. e) předpisu č. 209/1993Sb.
čl. 30 předpisu č. 15/1988Sb.
čl. 5 odst. 2 písm. b) předpisu č. 74/1959Sb.
§ 13 předpisu č. 216/1994Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání oprávněné zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 11. 2015, sp. zn. 24 Co 33/2015, a věc vrátil Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutor JUDr. K. S., Exekutorský úřad N., usnesením ze dne 19. 12. 2014, č. j. 083 EX 1286/14-8, zamítl exekuční návrh oprávněné ze dne 25. 11. 2014 (výrok I.), žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.), stejně tak nepřiznal právo na náhradu nákladů exekuce soudnímu exekutorovi (výrok III.). Návrh zamítl na základě závazného pokynu exekučního soudu.

2. Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 4. 2. 2015, č. j. 24 Co 33/2015-15, usnesení soudního exekutora potvrdil a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Dospěl k závěru, že výkon exekučního titulu (rozhodčího nálezu Rozhodcovského soudu v Košiciach) je nutné odeprít s odkazem na § 121 písm. c) zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním

právu soukromém (dále „z. m. p. s.“), ve spojení s § 31 písm. b) zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále „zákon o rozhodčím řízení“), neboť byl vydán na základě neplatné rozhodčí doložky, tedy je stížen vadou, která je důvodem pro zrušení českého rozhodčího nálezu soudem.

3. Nejvyšší soud usnesením ze dne 7. 10. 2015, č. j. [26 Cdo 2983/2015-33](#), usnesení odvolacího soudu zrušil se závazným právním názorem, že při posouzení vykonatelnosti rozhodčího nálezu vydaného rozhodčím soudem ve Slovenské republice je vyloučen postup podle z. m. p. s., že je třeba posoudit, zda je namístě postup podle Úmluvy o uznání a výkonu rozhodčích nálezů uzavřené dne 10. 6. 1958 v New Yorku, vyhlášené pod č. 74/1959 Sb. (dále též jen „Newyorská úmluva“), či Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech, vyhlášené pod č. 209/1993 Sb. (dále též jen „Smlouva o vzájemné pomoci“).

4. Odvolací soud poté v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že v dané věci je třeba posoudit vykonatelnost rozhodčího nálezu podle Smlouvy o vzájemné pomoci. Vycházel přitom z čl. 30 odst. 3 a 4 písm. a) Vídeňské úmluvy o smluvním právu, vyhlášené pod č. 15/1988 Sb. (dále též jen „Vídeňská úmluva o smluvním právu“), jíž jsou vázány oba státy. Poté dospěl k závěru, že tento rozhodčí náleznelze na území České republiky vykonat pro rozpor s veřejným pořádkem [čl. 23 písm. e) Smlouvy o vzájemné pomoci]. Vykonávaný cizí rozhodčí náleznení podle českého právního řádu a judikatury způsobilým exekučním titulem, neboť byl vydán rozhodcem na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (neobsahovala ujednání o způsobu určení rozhodce a nepřipustně odkazovala na rozhodčí řád vydaný právníčkou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona), a tedy rozhodce neměl k jeho vydání pravomoc.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Oprávněná v dovolání namítá, že rozhodnutí odvolacího soudu bylo vydáno na základě nesprávného právního závěru, přičemž napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že v dané věci je třeba bez dalšího postupovat podle Smlouvy o vzájemné pomoci, neboť Vídeňská úmluva o smluvním právu se použije pouze při posuzování mezinárodních smluv, které se týkají téhož předmětu. Pro případ, že obě smlouvy upravují stejný okruh společenských jevů, je možno použít ustanovení té smlouvy, která k dosažení sledovaného výsledku povede snadněji a účinněji. V případě, že se smlouvy netýkají téhož předmětu, nemá Vídeňská úmluva o smluvním právu výslovné ustanovení. Vzhledem k tomu, že smluvně sjednané normy jsou součástí právního řádu smluvního státu, je třeba přijmout pro řešení otázky těchto střetů těchto norem platnost pravidla *lex specialis derogat generali*, jehož použití lze oprít o důvody vyplývající z právní logiky, z nutnosti systematické koordinace a harmonického působení právních pravidel (v tomto směru dovolatelka cituje publikaci Kučera, Z. Mezinárodní právo soukromé. 7. opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, s. 51-52). Uvedla dále, že odvolací soud obsah mezinárodních smluv neporovnal a výše uvedená kritéria neposoudil. Připustila, že také v Newyorské úmluvě je výhrada veřejného pořádku upravena v čl. V odst. 2 písm. b). Pro aplikaci této výhrady však není dán důvod. Uvedla, že krajský soud dal zcela nedůvodně přednost právu dlužníka na úkor práv věřitele. Odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2008, sp. zn. [21 Cdo 4196/2007](#) (uveřejněný pod č. 104/2009 Sb. rozh. obč.), v němž Nejvyšší soud nepodpořil ochranu zaměstnavatele, která je v národním právním řádu nastavena na velmi vysoké úrovni, protože neshledal rozpor s veřejným pořádkem, bez ohledu na to, že většina ustanovení zákoníku práce je kogentních. Dále připomněla usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2014, sp. zn. [30 Cdo 3157/2013](#), v němž se Nejvyšší soud zabýval otázkou veřejného pořádku v případě uznání a výkonu rozhodnutí, jehož předmětem byly *punitive damages*. Krajský soud podle dovolatelky řádně

nezdůvodnil, proč je nutné na rozhodčí nález aplikovat národní normy; krajský soud měl rozhodčí nález bez dalšího uznat. Navrhla proto, aby dovolací soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále též jen „o. s. ř.“).

7. Dovolání je přípustné, neboť Nejvyšší soud se dosud otázkou uznání a výkonu rozhodčího nálezu vydaného rozhodčím soudem ve Slovenské republice při řešení otázky, zda je třeba postupovat podle Newyorské úmluvy či Smlouvy o vzájemné pomoci, nezabýval.

IV.

Důvodnost dovolání

8. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédně též k vadám uvedeným v ustanoveních § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

9. V souzené věci je exekučním titulem „rozhodcovský rozsudok“ Rozhodcovského soudu v Košiciach ze dne 8. 10. 2014, č. j. 5R/8/2014/1, kterým bylo povinné uloženo zaplatit oprávněné 25 055,27 Eur a náhradu nákladů řízení ve výši 1 053 Eur do tří dnů od doručení rozhodčího nálezu, o jehož uznání a výkon na území České republiky oprávněná požádala.

10. Ve věci je třeba posoudit, zda při uznání a výkonu tohoto exekučního titulu má soud postupovat podle Newyorské úmluvy, kterou je vázána Česká republika (na základě ustanovení čl. 5 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb.) a Slovenská republika (na základě ustanovení čl. 153 Ústavy Slovenské republiky) nebo zda je namíste postup podle Smlouvy o vzájemné pomoci, jež upravuje také uznání a výkon rozhodčích nálezů vydaných v rozhodčím řízení.

11. V případě, že jsou státy vázány dvěma mezinárodními smlouvami, přičemž vztah mezi těmito smlouvami není upraven výslovným ustanovením alespoň jedné z nich, je třeba pro výklad, podle jaké smlouvy je třeba postupovat, použít ustanovení Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Čl. 30 této úmluvy stanoví pravidla pro provádění po sobě uzavřených smluv, které se týkají téhož předmětu. Právní teorie (na niž odkazuje i dovolatelka) vykládá pojem tentýž předmět v kontextu mezinárodních smluv v oblasti mezinárodního práva soukromého tak, že smlouvy se týkají téhož předmětu, pokud mají tentýž přímý a nepřímý předmět. Podmínku téhož přímého předmětu přitom splní smlouvy, které pro určitou rozhodovanou věc obsahují normy téhož druhu (např. kolizní). O stejný nepřímý předmět se pak jedná, pokud předmětné smlouvy mají stejně vymezenou oblast použití (např. poměry z kupní smlouvy), neboli stejně vymezený rozsah právních poměrů či otázek (srov. Kučera, Z. a kol. Mezinárodní právo soukromé. 8. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 63-65). Pro řešení střetu smluv týkajících se téhož předmětu nabízí explicitně řešení samotná Vídeňská úmluva o smluvním právu. Zásadně se vychází z pravidla *lex posterior derogat legi priori*. Pokud se však platnost dřívější smlouvy nepřerušila a ani nebylo přerušeno její provádění, tedy je-li možné současné použití obou smluv dle čl. 59 odst. 1 písm. b) Vídeňské úmluvy o smluvním právu, dřívější smlouva se provádí pouze v rozsahu, v jakém jsou její ustanovení slučitelná s ustanoveními pozdější smlouvy. Nebude-li zřejmý úmysl smluvních stran nahradit dřívější úpravu novou, bude možno použít ustanovení té smlouvy, která k dosažení sledovaného výsledku povede snadněji a účinněji. Nejvyšší soud v tomto směru zaujal názor, že soud dá zpravidla přednost úpravě podle dvoustranných smluv před smlouvami mnohostrannými (pokud v mnohostranných smlouvách nebylo dohodnuto jinak s účinností pro smluvní strany), neboť dvoustranné smlouvy řeší obvykle širší

okruh právních vztahů mezi subjekty smluvních stran. Není-li však v dvoustranné smlouvě stanoveno něco jiného, lze postupovat mezi těmiž státy jak podle dvoustranné smlouvy, tak i podle mnohostranné smlouvy, jimiž jsou oba státy vázány. Rozhodující je, který postup je v konkrétním případě účelnější, rychlejší a ekonomičtější; to platí jmenovitě pro využívání a poskytování právní pomoci (srov. K některým otázkám výkladu a používání právní úpravy vztahů s mezinárodním prvkem v občanském soudním řízení a v řízení před státním notářstvím – Ze zhodnocení poznatků z používání některých ustanovení zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, a mezinárodních smluv, projednaného a schváleného občanskoprávním kolegiem Nejvyššího soudu ČSSR dne 27. 8. 1987, sp. zn. [Cpjf 27/86](#)).

12. Vídeňská úmluva o smluvním právu nenabízí řešení ve vztahu ke smlouvám, které se netýkají téhož předmětu. Právní teorie navrhuje pro řešení této varianty střetu použít pravidlo *lex specialis derogat legi generali*, jehož použití opírá o důvody vyplývající z právní logiky, z nutnosti systematické koordinace a harmonického působení právních pravidel. Pro určení, která úprava má speciální povahu, navrhuje použít následující kritéria: jedna smlouva upravuje úzeji vymezený okruh poměrů či otázek než druhá smlouva; několik států upraví ve svých vzájemných vztazích určité otázky odchylem od mnohostranné smlouvy s širším okruhem smluvních států, i když úprava je věcně širšího obsahu; podle jedné ze smluv lze snadněji a účinněji dosáhnout určitého výsledku (pravidlo maximální účinnosti); je žádoucí dát přednost hmotněprávní přímé unifikaci před kolizními normami (srov. opět Kučera, Z. a kol. Mezinárodní právo soukromé. 8. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2015, s. 63-65).

13. Proto je třeba dále posoudit, zda mají obě smlouvy stejný předmět úpravy. S ohledem na výše zmíněná pravidla dospěl dovolací soud k závěru, že tomu tak není. Skutečnost, zda dvě smlouvy mají tentýž předmět, je nutno zkoumat podle výkladových pravidel obsažených v čl. 31 až 33 Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Teorie dodává, že podmínka stejného obsahu je splněna, pokud se dřívější smlouva zabývá určitou oblastí (jako příklad zde uvádí rybolov) a pozdější smlouva mezi stejnými stranami zahrnuje mimo tuto původní i další oblasti (například ještě zemědělství a lesnictví). V opačném případě, tedy pokud dřívější smlouva zahrnuje vícero oblastí a smlouva pozdější pokrývá pouze jednu z těchto oblastí, tyto dvě smlouvy nebudou mít stejný obsah. V takovém případě se bude jednat pouze o částečné překrývání se a v případě rozporu ustanovení vztahujících se na společnou oblast dojde k aplikaci ustanovení pozdější smlouvy v souladu s čl. 30 odst. 3 Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Současně se jeví žádoucí zohlednit i další aspekt, a tím je rozsah a komplexnost dotčené společné úpravy. Lze se tak domnívat, že při závěru ohledně stejného předmětu dvou smluv vedle zohlednění posloupnosti upravovaných oblastí je správné také zohlednit, zda úprava pozdější smlouvy je co do hloubky a šířky srovnatelná s dřívější (srov. Dörr, O.; Schmalenbach, K. Vienna Convention on the Law of Trieties. A Commentary. Berlin-Heidelberg: Springer, 2012, s. 1014). Zatímco Newyorská úmluva má specifický předmět úpravy, smlouvy o právní pomoci pokrývají celé spektrum otázek, mimo jiné i uznání rozhodčího nálezu, nejedná se tedy o totožný předmět úpravy, ale pouze o částečné překrývání. V takovém případě je třeba aplikovat pravidlo *lex specialis derogat legi generali*, což vede k použití Newyorské úmluvy (srov. Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 94-97).

14. Nelze ale současně přehlédnout čl. VII Newyorské úmluvy, dle jehož 1. odstavce se ustanovení této úmluvy nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod uzavřených smluvními státy o uznání a výkon rozhodčích nálezů, ani nemohou zbavit žádnou zúčastněnou stranu případného práva použití rozhodčího nálezu způsobem a v rozsahu stanoveném zákonodárstvím nebo smlouvami země, v níž je nález uplatňován.

V čl. VII je tímto způsobem zakotveno pravidlo tzv. nejpříznivějšího zacházení, což umožňuje také použití i jiného smluvního instrumentu či vnitrostátní úpravy, v souzené věci Smlouvy o vzájemné pomoci, pokud ta je pro uznání rozhodčího nálezu liberálnější, tzn. vede ke snadnějšmu uznání a

výkonu cizího rozhodčího nálezu. Není tedy vyloučeno ani použití Smlouvy o vzájemné pomoci.

Podle čl. 23 Smlouvy o vzájemné pomoci rozhodnutí uvedená v čl. 22 této smlouvy se budou uznávat a vykonávat, jestliže smluvní strana, na jejímž území se o uznání nebo výkon žádá, se domnívá, že uznání nebo výkon neohrozí její svrchovanost nebo bezpečnost anebo nebude v rozporu s jejím veřejným pořádkem.

Podle § 12 odst. 1 zákona č. 244/2002 Z. z., o rozhodcovském konání, ve znění účinném do 31. 12. 2014 (dále jen „zákon č. 244/2002 Z. z.“), právnická osoba může na základě tohoto zákona a na svoje náklady zřídit a udržívat stály rozhodcovský soud. Právnická osoba je povinná na svoje náklady zřídit a udržívat stály rozhodcovský soud, ak to ustanovuje osobitný predpis.

Podle § 12 odst. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. je zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu povinný vydať štatút a rokovací poriadok ním zriadeného stáleho rozhodcovského súdu.

Podle § 12 odst. 3 zákona č. 244/2002 Z. z. je zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu povinný v Obchodnom vestníku zverejniť a) zriadenie stáleho rozhodcovského súdu, b) zriadenie pobočiek stáleho rozhodcovského súdu, c) zrušenie stáleho rozhodcovského súdu alebo pobočky stáleho rozhodcovského súdu, d) štatút a rokovací poriadok ním zriadeného stáleho rozhodcovského súdu a ich zmeny, e) zoznam rozhodcov, ktorí pôsobia na ním zriadenom stálom rozhodcovskom súde, a jeho zmeny.

Podle § 12 odst. 4 zákona č. 244/2002 Z. z. údaje podľa odseku 3 je zriaďovateľ stáleho rozhodcovského súdu povinný zverejniť do 30 dní od zriadenia alebo zrušenia stáleho rozhodcovského súdu alebo pobočky stáleho rozhodcovského súdu, alebo odkedy k zmenám údajov podľa odseku 3 písm. d) a e) došlo.

Podle § 12 odst. 5 zákona č. 244/2002 Z. z. stály rozhodcovský soud, ktorého zriaďovateľ povinnosť podľa odseku 3 písm. a), d) a e) v ustanovenej lehote nesplní, nemôže uskutočňovať rozhodcovské konania a vydávať rozhodcovské rozhodnutia až do dňa zverejnenia údajov v Obchodnom vestníku. Stály rozhodcovský soud, ktorého zriaďovateľ v ustanovenej lehote nesplní povinnosť podľa odseku 3 písm. b), nemôže uskutočňovať rozhodcovské konania a vydávať rozhodcovské rozhodnutia v pobočke stáleho rozhodcovského súdu, ktorú zriadil.

Podle § 12 odst. 6 zákona č. 244/2002 Z. z. zmluvné strany sa môžu dohodnúť, že svoj spor predložia na rozhodnutie určitému stálemu rozhodcovskému súdu. V tom prípade platí, že sa podrobujú predpisom stáleho rozhodcovského súdu podľa § 13 a 14, ktoré sú platné v čase začatia rozhodcovského konania pred týmto stálym rozhodcovským súdom, ak sa v rozhodcovskej zmluve nedohodli inak.

15. Rozpor s veřejným pořádkem je shledáván tehdy, jestliže by přiznání účinku vykonatelnosti rozhodčího nálezu odporovalo základním principům ústavního a právního řádu, společenského zřízení a veřejného pořádku vůbec, přičemž by se jednalo o porušení takového zájmu, na kterém je třeba zcela jednoznačně a v každém ohledu trvat. Rozpor s veřejným pořádkem se týká případů, kdy v řízení, z něhož příslušné rozhodnutí cizozemského soudu vzešlo, byla porušena základní práva účastníka řízení; trvání na ochraně základních práv jednotlivce bezpochyby k takovým základním principům právního řádu v České republice náleží (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 10. 5. 2010, sp. zn. [IV. ÚS 189/10](#)).

16. Odvolací soud (stejně jako soudní exekutor) odepřel vykonat exekuční titul s odůvodněním, že Rozhodcovský soud v Košiciach není stálym rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, nýbrž se jedná o soud zřízený právnickou osobou, rozhodce Mgr. T. H. byl tak vybrán ze seznamu rozhodců

soukromého rozhodčího soudu dle jeho statutu a řádu, což je v rozporu s § 39 obč. zák., takže rozhodčí nález není podle českého právního řádu a judikatury způsobilým exekučním titulem, a jeho výkon by proto byl v rozporu s veřejným pořádkem.

17. Nejvyšší soud ve vztahu k rozhodčím nálezům vydaným právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, přijal závěr, že neobsahuje-li rozhodčí smlouva přímé určení rozhodce ad hoc, resp. konkrétní způsob jeho určení, a odkazuje-li na „rozhodčí řád“ vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, je taková rozhodčí smlouva neplatná podle § 39 obč. zák. [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#), (uveřejněné pod č. 121/2011 Sb. rozh. obč.), dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2014, sp. zn. [21 Cdo 174/2014](#) (uveřejněné pod č. 53/2014 Sb. rozh. obč.), či např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2013, sp. zn. [31 Cdo 958/2012](#) (uveřejněné pod č. 92/2013 Sb. rozh. obč.)]. Rovněž Ústavní soud uzavírá, že základní zásady řízení platí i v řízení před rozhodci a že právo na zákonného soudce (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) lze přiměřeně vztáhnout i na řízení rozhodčí. Požadavek na konkretizaci a individualizaci výběru rozhodce zdůrazňuje proto, že rozhodčí řízení představuje jakýsi „odklon“ od klasického soudního řízení, proti jehož výsledku existují pouze velmi omezené možnosti soudního přezkumu (srov. nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. [II. ÚS 2164/10](#)). Není-li tedy rozhodováno rozhodcem, jehož výběr se uskutečnil podle transparentních pravidel, nemůže být akceptovatelný ani výsledek tohoto rozhodování (nález Ústavního soudu ze dne 3. 4. 2012, sp. zn. [IV. ÚS 2735/11](#)). Netransparentnost výběru rozhodce pak pojí s porušením práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

18. Otázkou tedy zůstává, zda lze vykonat rozhodčí nález vydaný slovenským rozhodčím soudem, který však ve světle § 13 zákona o rozhodčím řízení není stálým rozhodčím soudem, přičemž rozhodce byl vybrán ze seznamu rozhodců rozhodčího soudu pro případ, že se na osobě rozhodce účastníci nedohodli (čl. 5 až 7 Štatútu Rozhodcovského súdu v Košiciach).

19. Ze Seznamu stálých rozhodčích soudů (Zoznam stálých rozhodcovských súdov) vedeného Ministerstvem spravedlnosti Slovenské republiky vyplývá, že Rozhodcovský súd v Košiciach byl zřízen podle § 12 zákona č. 244/2002 Z. z. jako stálý rozhodčí soud, který současně vydal svůj statut a jednací řád, a jehož zřizovatelem byla společnost B. J., s. r. o. (nyní B. R., s. r. o.), od 1. 7. 2015 je zřizovatelem Krajský rozhodcovský inštitút, který je zájmovým sdružením právnických osob podle § 20f a násl. zákona č. 40/1964 Zb., občiansky zákonník (viz Register zájmových združení právnických osôb vedený Ministerstvem vnitra Slovenské republiky), a jehož zakladateli jsou společnosti B. R., s. r. o. a Advokátska kancelária JUDr. M. J., advokát, s. r. o.

20. Dospěl-li Nejvyšší soud k výše uvedenému závěru, že je-li rozhodce určen právnickou osobou, jež není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona (ať již odkazem na rozhodčí řád vydaný touto osobou či např. předsedou představenstva, správcem seznamu rozhodců apod.), nelze takové určení považovat za transparentní, byl veden především úvahou, že vykonává-li subjekt, který není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zvláštního zákona (srov. § 13 zákona o rozhodčím řízení), takové činnosti, které spadají podle zákona o rozhodčím řízení výlučně do působnosti stálých rozhodčích soudů (vydávat statuty a řády upravující způsob vedení rozhodčího řízení a stanovující závazným způsobem pravidla rozhodčího řízení, vymezovat způsob jmenování rozhodců apod.), jde o zcela zřejmý a logicky odvoditelný úmysl odporující zákonu a o zjevné nastavení podmínek vzbuzujících důvodné pochybnosti o perspektivě nezávislého a nestranného řešení sporů [srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#) (uveřejněné pod č. 121/2011 Sb. rozh. obč.), usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. [12 Cmo 496/2008](#) (uveřejněné pod č. 45/2010 Sb. rozh. obč.), též usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. [II. ÚS 3057/10](#)].

21. Rozhodcovský súd v Košiciach sice není stálým rozhodčím soudem zřízeným podle § 13 zákona o rozhodčím řízení, nelze však přehlédnout, že byl zřízen jako stálý rozhodčí soud v souladu s § 12 zákona č. 244/2002 Z. z., který s účinností do 31. 12. 2014 výslovně umožňoval, aby stálý rozhodčí soud byl zřízen právnickou osobou. Tento zákon současně stanovil konkrétní pravidla fungování takového soudu (např. povinnost vydat statut a jednací řád, povinnost zveřejnit tyto dokumenty a veškeré jejich změny v Obchodním věstníku, povinnost zveřejnit v Obchodním věstníku seznam rozhodců a jeho změny), v nichž lze spatřovat určité záruky transparentnosti rozhodčího řízení, a tedy spravedlivého procesu.

22. Nejvyšší soud proto - nazíráno z pohledu míry transparentnosti rozhodčího řízení (vč. výběru rozhodce) - shledává podstatný rozdíl v pojetí rozhodčího řízení zajišťovaného stálým rozhodčím soudem zřízeným podle § 12 zákona č. 244/2002 Z. z. právnickou osobou a právnickou osobou, která takovým stálým rozhodčím soudem není. U právnické osoby, která není stálým rozhodčím soudem, neexistuje zákonem daná garance pravidel rozhodčího řízení či výběru rozhodce; byť může vyvolat dojem institucionalizovaného rozhodčího soudu, z pohledu zákona o rozhodčím řízení má ve věci pravomoc rozhodnout nadále tzv. rozhodce ad hoc - tedy konkrétní osoba, jejíž způsob určení v rozhodčí smlouvě musí naplňovat kritéria transparentnosti. Naproti tomu u stálého rozhodčího soudu zřízeného podle § 12 zákona č. 244/2002 Z. z. jsou pravidla rozhodčího řízení a seznam rozhodců objektivně známy (zveřejněny v Obchodním věstníku a dostupné v seznamu vedeném Ministerstvem spravedlnosti Slovenské republiky), jejich změny jsou časově zařaditelné a rovněž podléhají povinnosti zveřejnění. Následkem nedodržení těchto povinností je nemožnost vést rozhodčí řízení a vydávat rozhodčí nálezy (a tedy i nevykonatelnost rozhodčího nálezu z důvodu absence pravomoci jej vydat). Svým charakterem je takový soud srovnatelný se stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, dosahuje tedy vyšší kvality než právnická osoba, která není stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení.

23. Rozhodčí doložku, podle níž veškeré spory mezi smluvními stranami budou řešeny v rozhodčím řízení Rozhodcovským soudem v Košiciach podle jeho jednacího řádu, jenž je stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 12 zákona č. 244/2002 Z. z., nelze bez dalšího hodnotit jako netransparentní toliko z důvodu, že nerozhodoval stálý rozhodčí soud zřízený ve smyslu § 13 zákona o rozhodčím řízení, ale stálý rozhodčí soud zřízený podle § 12 zákona č. 244/2002 Z. z. „soukromou“ právnickou osobou. Tato skutečnost proto sama o sobě nezakládá důvod pro odepření výkonu rozhodčího nálezu pro rozpor s veřejným pořádkem spočívající v porušení základního práva účastníka na spravedlivý proces.

24. Protože rozhodnutí odvolacího soudu není správné, Nejvyšší soud je zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).